

یادداشت

مذاکرات وفقدان صدای واحد در آمریکا

محسن پاک‌آیین

کارشناس مسائل بین‌الملل

تغییر زمان برگزاری دور بعدی گفت‌وگوهای غیرمستقیم ایران- آمریکا که قرار بود روز شنبه ۱۳ اردیبهشت در رم برگزار شود، خبر مهمی بود که ناظران سیاسی را متعجب کرد. در این رابطه نکات زیر می‌تواند قابل توجه باشد. نخست؛ دعوت برای مذاکره از سوی آمریکا بود و در نامه ترامپ مطرح شد و جمهوری اسلامی ایران با مذاکرات غیر مستقیم و با وساطت عمان موافقت کرد. این تصمیم نشان داد که ایران برای بهره‌گیری از دیپلماسی جهت تامین منافع مشروع ملت ایران و خاتمه‌دادن به تحریم‌های ظالمانه مصمم است. هیات نمایندگی ایران با حسن نیت و بر اساس مواضع اصولی خود جهت دستیابی به توافقی عادلانه و پایدار وارد مذاکرات شد و در تداوم آن ثابت قدم بود. دوم اینکه؛ اگرچه ویتکاف به عنوان نماینده رئیس‌جمهور با علاقه‌مندی و مواضع نسبتاً معقول در مذاکرات ظاهر شد اما برخی از مقامات آمریکا با مواضع متناقض نوعی عمل کردند که نه تنها تهران بلکه بسیاری از سیاستون جهان در مورد جدیت طرف آمریکایی برای ادامه مذاکرات دچار تردید شدند. مواضع مخالفان مذاکرات در آمریکا، منطق یا همسو با مواضع نماینده این کشور در مذاکرات نبود و تامین منافع ملی آمریکا را دنبال نمی‌کرد. به نظر می‌رسید ائتلافی از جنگ‌طلبان و تندروهای نومحافظه‌کار در کنار دموکرات‌های ورشکسته به دنبال کودتا علیه ویتکاف و تخریب مذاکرات هستند سوم؛ همزمان وضع تحریم‌های جدید آمریکا علیه اشخاص حقیقی و حقوقی در ایران نشان داد که آمریکا هنوز به دنبال اجرای سیاست شکست خورده چماق و هویج است و قصد دارد با اعمال فشار و ارباب، مذاکرات را در جهت منافع خود هدایت نماید. در حالی که ایران بارها و در سطوح مختلف اعلام کرده بود که در شرایط فشار و ارباب مذاکره نکرده و انعطافی نخواهد داشت. این تحریم‌ها دلیل دیگری بر رویکرد متناقض تصمیم‌گیران آمریکایی و فقدان حسن نیت و جدیت در دستگاه حاکمیتی آمریکا بود و موجب افزایش بی‌اعتمادی نسبت به این کشور در میان مردم ایران شد. چهارم؛ رژیم صهیونیستی به عنوان اصلی‌ترین مخالف مذاکرات غیرمستقیم تهران- واشنگتن با ترغند‌های مختلف سعی کرد بر موضع مقام‌های آمریکایی اثر بگذارد. این رژیم نخست درصدد مذاکره محرمانه با «ویتکاف» مذاکره‌کننده ارشد آمریکا برآمد تا او را مجاب به تغییر مواضع نماید. در این رابطه «دیوید بارنیا» رئیس موساد و «ران درمر» وزیر امورا بهردی رژیم صهیونیستی تلاش کردند تا ویتکاف را از حضور در دور دوم مذاکرات غیرمستقیم با ایران در رم منصرف کنند که البته موفق نشدند. کماکان در اسرائیل نگرانی عمیقی نسبت به موفقیت مذاکرات وجود داشت و نمایندگان این رژیم به کنگره آمریکا و پارلمان اروپا اعزام شدند تا در روند مذاکرات اخلال ایجاد کنند. اما برداشت‌های مثبت و آمریکایی- ویتکاف از دور دوم مذاکرات، موجب سرخوردگی مقامات اسرائیل شد. اگرچه اعلام مواضع متناقض از سوی مقامات آمریکا ادامه یافت. در نتیجه اینکه تعویق مذاکرات می‌تواند به وجود تناقض در ساختار حاکمیتی آمریکا مربوط باشد و تا زمانی که یک صدای واحد از آمریکا شنیده نشود، نمی‌توان به آینده مذاکرات امیدوار بود. مواضع ایران کاملاً شفاف و منطق بر منافع ملی است و اگر ترامپ و همفکران وی به منافع ملی آمریکا بیایند بشنند باید اراده خود را با ایجاد اجماع در حاکمیت برای حمایت از مذاکرات نشان دهند. البته اخبار واصله طی ۲۴ ساعت گذشته مبنی بر تغییر سرسخت‌ترین مخالفان مذاکرات در آمریکا و اعلام طرف آمریکایی مبنی بر انجام دور چهارم مذاکرات گمانه‌زنی‌ها در باره توقف طولانی مذاکرات ا منفی کرده است.

کوتاه

واکنش مشاور وزیر خارجه به ادعاهای

رسانه‌های غربی؛

بازرسی از تاسیسات هسته‌ای ایران مختص بازرسان آژانس است

مشاور وزیر امور خارجه با رد ادعای برخی از رسانه‌های غربی در روزهای اخیر در مورد برنامه صلح آمیز هسته‌ای کشورمان، گفت: بازرسی از تاسیسات هسته‌ای ایران فقط مختص بازرسان آژانس بین‌المللی انرژی اتمی است؛ آنهم فقط در چارچوب مقررات.

به گزارش خبرگزاری خبرنگرانلین، محمد حسین رنجبران، مشاور وزیر امور خارجه در این ارتباط در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: «از ابتدای مذاکرات تا امروز، چند خبرگزاری و رسانه غربی خصوصاً رویترز و نیویورک تایمز اخبار کذبى به نقل از منابع ارشد ایرانی و معانی منتشر کرده‌اند که در همان آغاز سخنگوی وزارت امور خارجه این اخبار را تکذیب کرد و به نوعی چشم‌فتنه در همان روز اول کور شد؛ اما این حرکت همچنان ادامه دارد، پوپزه در دو روز گذشته.

بنابر روایت ایسنا، وی تصریح کرد: با اطلاع اعلام می‌کنم خبرهایی که طی این دو روز خبرگزاری رویترز با استناد به منبع آگاه یا مقام ارشد ایرانی در حوزه هسته‌ای منتشر و ادعاهای عجیبی در مورد موضوعات هسته‌ای را مطرح می‌کند کذب محض و گمراه‌کننده است.

رنجبران در همین ارتباط اظهار کرد: برای مثال کاملاً بدیهی است که بازرسی از تاسیسات هسته‌ای ایران مختص بازرسان بین‌المللی انرژی اتمی است که آن هم در چارچوب مقررات و قواعد حقوق بین‌الملل صورت می‌گیرد.

مصطفی اقلیمادر گفت‌وگوبا «آرمان ملی»:

جامعه ایران در یک سیکل بسته مدیریتی گرفتار شده‌است

دلیل اصلی انفجار بندرعباس استفاده از مدیر

ناآگاه و غیرمتخصص بوده است

قدرت‌های فرعی تصمیمات دولت را تحت‌الشعاع

قرار می‌دهند

آرمان ملی- احسان انصاری: مهم‌ترین پیامدهای اجتماعی عادی شدن حوادث تلخ مانند آنچه در بندرعباس رخ داد چیست؟ مدیریت بحران در جامعه ایران با جوامع توسعه یافته چه تفاوت‌هایی دارد؟ برای جلوگیری از تکرار چنین حوادث غمباری چه باید کرد؟ «آرمان ملی» برای پاسخ به این سوالات و تحلیل و ارزیابی ابعاد مختلف فاجعه بندرعباس با دکتر مصطفی اقلیماسپ‌شناس اجتماعی گفت‌وگو کرده است. اقلیماسپ در این زمینه معتقد است: «دولت از ریشه‌یابی و شناخت چنین حوادثی ناتوان نیست و بلکه نمی‌خواهد دلایل آن را به مردم بگوید. امروز برای برخی از بانوان ایرانی پیامک کشف جباب ارسال می‌شود. این اتفاق به خوبی نشان می‌دهد که اگر مسئولان بخوانند مسأله‌ای را ریشه‌یابی

چرا حوادث تلخی مانند آنچه در بندرعباس رخ داد

به یک اتفاق عادی در ایران تبدیل شده که هر از چند گاهی در گوشه و کنار کشور اتفاق می‌افتد. این وضعیت چه پیامدهایی اجتماعی به همراه خواهد داشت؟

هیچ چیز در هیچ کجای دنیا عادی نمی‌شود و مرگ نیز همین وضعیت را دارد. به همین دلیل نمی‌توان عنوان کرد که مرگ و مصیبت در کشور عادی شده‌البته که تعداد آن در طول سال افزایش پیدا کرده است. اتفاقی که در جامعه ما رخ داده این است که مردم مطالبات زیادی داشته و دارند اما کسی به مطالبات آنها پاسخ مناسب نداده است. نکته دیگری که در انفجار بندرعباس نیز مشهود بود این است که افراد شایسته بر مسند کار قرار ندارند. ممکن است برخی مدیران شایسته باشند اما از تخصص و آگاهی کافی برای حضور در یک جایگاه مدیریتی برخوردار نباشند. در حادثه بندرعباس مردم خواستار مشخص شدن دلیل و عوامل انفجار هستند اما نه دولت و نه صداوسیما به صورت شفاف و روشن برای مردم مشخص نکردند که چه اتفاقی افتاده و مقصر این حادثه چه کسی است. اتفاقی که در جامعه‌ما در حال رخ دادن است بی‌تفاوت شدن مردم نسبت به مسائل است. البته که مسئولان در این زمینه نقش اساسی داشته‌اند و به دلیل عدم اطلاع‌رسانی و شفاف‌سازی کارآمدی جامعه را مختل کرده‌اند. هنگامی که بی‌تفاوتی در جامعه به یک امر عادی تبدیل شود آن جامعه از کار می‌افتد. امروز مردم نمی‌دانند باید مشکلات خود را به چه فرد یا نهادهی ارجاع بدهند که مشکلات آنها را حل کند. همین موضوع موجب شده که جامعه در سطوح مختلف دچار بی‌تفاوتی شود. در واقع مردم ایران از اینکه مطالباتشان حقوق نمی‌شود خسته شده‌اند. این خستگی نیز دارای پیامدهای منفی اجتماعی خواهد بود.

چرا مدیران جامعه از جلوگیری و تکرار حوادثی مانند آنچه در بندرعباس رخ داد ناتوان شده‌است؟

من فکر می‌کنم دولت از ریشه‌یابی و شناخت چنین حوادثی ناتوان نیست و بلکه نمی‌خواهد دلایل آن را به مردم بگوید. امروز برای برخی از بانوان پیامک کشف حجاب ارسال می‌شود. این اتفاق به خوبی نشان می‌دهد که اگر مسئولان بخواهند مسأله‌ای را ریشه‌یابی کنند از امکانات و توانایی آن برخوردار

در حادثه بندرعباس مردم خواستار مشخص شدن دلیل و عوامل انفجار هستند اما نه دولت و نه صداوسیما به صورت شفاف و روشن برای مردم مشخص نکردند که چه اتفاقی افتاده و مقصر این حادثه چه کسی است

شنبه

۱۳۰۲ • ۱۴۰۴

۵ ذی‌القعده ۱۴۴۶ م / ۳ می ۲۰۲۵

کنند از امکانات و توانایی آن برخوردار هستند. نکته دیگری که وجود دارد این است که در کشور تنها دولت تصمیم‌گیر نیست و قدرت‌های دیگری نیز وجود دارد. در برخی شرایط حتی دولت نمی‌تواند در مقابل این قدرت‌ها عرض اندام کند و تصمیم‌گیری کند. شاید در همان ساعت‌های اولیه انفجار بندرعباس دلایل آن را به رئیس‌جمهور گفته باشند و ایشان در جریان آن قرار گرفته باشند. با این وجود به دلیل اینکه برخی عنوان می‌کنند این دلایل سیاسی و یا امنیتی است آن را بازگو نمی‌کنند. ما در کشوری زندگی می‌کنیم که هر کسی خود را صاحب قدرت می‌داند و به خود اجازه می‌دهد در مسائل مختلف تصمیم‌گیری کند.» در ادامه ما حاصل این گفت‌وگو را می‌خوانید.

برای تکرار نشدن این حوادث که احساسات جامعه را جریحه‌دار می‌کند چه باید کرد؟

تاکنون هر رئیس‌جمهوری که سر کار آمده در ابتدا همه مشکلات کشور را بازگو می‌کند. با این وجود پس مدتی هیچ کاری نمی‌کنند و تنها مشکلات را حل نمی‌کنند و بلکه مشکلات جدیدی نیز به وجود می‌آورد. مردم به رئیس‌جمهور رأی داده‌اند که مشکلات را حل کند و نه اینکه آن را بازگو کند. اگر رئیس‌جمهوری سرکاری می‌آید اما به هر دلیلی متوجه می‌شود که نمی‌تواند به وعده‌هایش عمل کند، یا پس از مدتی متوجه می‌شود که توانایی آن را ندارد، باید کناره‌گیری کند. از نظر قانونی رئیس‌جمهور در کشور همه‌کاره است و قدرت‌های فرعی اجازه ندارند به جای دولت تصمیم‌گیری کنند. این در حالی است که در کشور ما قدرت‌های فرعی در زمینه‌های مختلف تصمیم‌گیری می‌کنند. مشکلات اجتماعی، سیاسی و اقتصادی در طول دهه‌های گذشته روی هم انباشته شده و به همین دلیل حل کردن آن کار یک روز و یک هفته و یک ماه نیست. از سوی دیگر اراده‌ای نیز برای حل ریشه‌ای مشکلات وجود ندارد و هر کسی که به مقامی می‌رسد تنها به دنبال منافع فردی خود است. مدیرانی که تاکنون در جامعه فعالیت کرده‌اند هیچ چیز به جامعه اضافه نکرده‌اند. مشکلات ما نیز به دلیل سیاست‌هایی است که در چهل سال گذشته به اشتباه در زمینه‌های مختلف اعمال شده است. اگر از همین امروز دولت جلوی تورم را بگیرد و اقلامی را که باید گران کند نکند تا تورم افزایش پیدا نکند و فشار بیشتری به مردم وارد نشود می‌توان نسبت به یاد امیدوار بود. این در حالی است که دولت چنین رویکردی را در دستور کار قرار نداده‌است. تحمل مردم اندازه دارد و به‌رغم اینکه باید عنوان کرد مردم ما شریف هستند اما در شرایطی که مشکلات حل نشود شرایط اجتماعی در آینده پیچیده‌تر از گذشته خواهد شد. مردم مشکلات و شرایط کشور را درک می‌کنند و شرایط به شکلی نیست که مسئولان گمان می‌کنند هر کاری می‌کنند مردم متوجه نمی‌شوند. مردم تاکنون تحمل کرده‌اند اما این تحمل زمان و اندازه دارد. به همین دلیل نیز تا دیر نشد دولت پزشکشان و سایر تصمیم‌گیران باید برای مشکلات مردم راه حل پیدا کنند وگرنه شرایط اجتماعی و سیاسی به مراتب از آنچه امروز در جامعه وجود دارد پیچیده‌تر خواهد شد.

از نظر قانونی رئیس‌جمهور در کشور همه‌کاره است و قدرت‌های فرعی اجازه ندارند به جای دولت تصمیم‌گیری کنند. این در حالی است که در کشور ما قدرت‌های فرعی در زمینه‌های مختلف تصمیم‌گیری می‌کنند

نوذر شفيعی:

جنگ هند و پاکستان تأثیرگذاری مستقیمی

روی ایران نخواهد داشت

بین هند و پاکستان از حد متعارف خارج و به درگیری‌های تمام عیار منجر شود امکان دارد با جریان مهاجرت پاکستانی‌ها به سمت ایران مواجه شویم یا اگر این بحران موضوع آب رود خانه سند را هم در بگیرد و اقتصاد پاکستان را متاثر کند، همین مسئله نیز شاید عامل مهاجرت پاکستانی‌ها به سمت ایران شود. وی افزود: اگر تنش و درگیری شد باید شاید پاکستان تصمیم بگیرد به شکل تاکتیکی از سلاح هسته‌ای استفاده کند که

تلنگر

مرتضی افقه درباره مذاکرات مطرح کرد

عدم توافق

و احتمال فروپاشی اقتصادی

سیدعباس عراقچی، وزیر امور خارجه کشورمان، روز چهارشنبه اظهار کرد: دور بعدی مذاکرات غیرمستقیم ایران و آمریکا در رم، پایتخت ایتالیا، برگزار می‌شود. این خبر، اما در شرایطی اعلام شد و یک پایتخت اروپایی به عنوان دور بعدی مذاکرات مطرح بود که پیش از این خبرگزاری رویترز به نقل از منابع آگاه گزارش داده بود که مدیران سیاسی انگلیس، فرانسه و آلمان قرار است با مقامات ایران در رم دیدار کنند. دو منبع دیپلماتیک به رسانه انگلیسی گفته بودند که مدیران سیاسی انگلیس، فرانسه و آلمان روز جمعه در رم، پایتخت ایتالیا با همتایان خود از ایران (مجید تخت‌روانچی و کاظم غریب‌آبادی، معاونان وزیر خارجه ایران) دیدار خواهند داشت. این بدان معناست که دستکم هیات ایرانی یک روز زودتر برای مذاکره در رم خواهد بود و روز جمعه با اروپایی‌ها دیدار می‌کند و روز شنبه در دور چهارم گفت‌وگوها برابر نمایندگان آمریکا حاضر می‌شود و با این حساب باید بهار ۱۴۰۴ را برای ایران فصل مذاکره و گفت‌وگو دانست. در شرایطی که روابط ایران اکنون با ترونی‌کای اروپایی یعنی فرانسه و آلمان و انگلستان چندان بر مدار توافق نیست، شاید اتفاقاً ایتالیا با توجه به رابطه خویش با آمریکا و نزدیکی به هر سه کشور ترونی‌کای اروپایی انتخابی هوشمندانه باشد. در این بین، اما باید پرسید آیا روند این مذاکرات می‌تواند برای اقتصاد ایران مفید باشد و این بار به منافع پایدار منجر شود؟ بازارهای سرمایه البته که واکنش مثبت به مذاکرات نشان داده‌اند اما آیا این روند ادامه دار خواهد بود؟

افزایش و کاهش قیمت‌ها

یک اقتصاددان و استاد دانشگاه درباره روند ناگهانی کاهش قیمت‌ها در بازار سرمایه ایران پس از اولین دور مذاکرات اظهار داشت: درباره اقتصادی مثل ایران که به تجارت خارجی و روابط سیاسی خود به شدت وابسته بوده، کاملاً طبیعی است که با شروع مذاکرات حتی بدون لزوماً نتیجه خاصی، نوسانات جدی در قیمت طلا و ارز رخ بدهد. مرتضی افقه، گفت: اقتصاد ایران به شدت وابسته به فروش نفت است و تامین نیازهای تولید و مصرف از آن درآمد‌های نفتی اداره می‌شود. در این شرایط مشخصاً هر اتفاقی در روابط خارجی ایران و در مرحله اول روابط سیاسی و به طبع آن روابط اقتصادی ایران رخ بدهد، مستقیماً بر زندگی و معیشت شهروندان تأثیرگذار است. این استاد دانشگاه درباره روند رخ داده هفته‌های اخیر در بازار سرمایه ایران نیز تصریح می‌کند: «اما وضعیت فعلی رخ داده فعلاً فقط آثار روانی و انتظاری است که بر بازار ایران حاکم می‌شود. این بدان معناست که این تصور یا پیش‌بینی که اگر مذاکرات موفق باشد بلافاصله قیمت ارز و طلا کاهش می‌یابد و بالعکس اگر مذاکرات ناموفق باشد فوراً افزایش قیمت خواهیم داشت، چندان درست به نظر نمی‌رسد. افقه افزود: بنابراین می‌توان این طور ارزیابی کرد که اگر مذاکرات منجر به توافق شود و این توافق رخ داده و اجرایی و عملیاتی شود و این عملیاتی شدن باید به معنای این باشد که ایران بتواند نفت خود را بفروشد، می‌توان به نتایج اقتصادی در روند مذاکرات امید داشت. البته این روند هم چنین منوط به این است که باید حتماً دری به نتیجه رسیدن مذاکرات، مسأله FATF نیز حل شود تا بتوانیم روابط پولی و بانکی را برقرار کنیم. توجه‌کنید نباید اصرار داشته‌شدن سایه تهدید رفع تحریم‌روی کاغذ بدون اینکه بتوانیم روابط پولی و بانکی خود را برقرار کنیم بی‌فایده‌است. وگرنه اینکه فقط تحریم‌ها برداشته شود و همچنان در نقل و انتقالات بانکی مشکل داشته باشیم، نه اینکه بر تجارت خارجی ایران بی‌اثر باشد، اما در هر حال برای ایران پرهزینه خواهد بود. نکته دیگر این است که حتی اگر تحریم برداشته و FATF نیز حل شود، اما تهدیدات منطقه‌ای و به خصوص تهدیدات مکرر اسرائیل اگر همین طور بر سر کشور باشد، باز هم روند اقتصاد مطلوب نخواهد بود و سرمایه‌گذاری در شرایط منوط به طور معمول رخ نمی‌دهد. وی درباره مقایسه وضعیت اقتصاد ایران در دوران برجام و انتظارات موجود بنابراین مقایسه با دور تازه مذاکرات عنوان کرد: اما درباره اینکه مکرر وضعیت فعلی و مذاکرات در جریان را برجام مقایسه می‌کنند، باید بگویم که اگر همه سه موردی که ذکر کردم یعنی رفع تحریم‌ها، پذیرش FATF و رفع تنش‌ها رخ بدهد تازه وضعیت ایران در یک بازگشت مشابه سال ۱۳۹۷ خواهد بود که ساختارهای ضدتولید و ضدتوسعه حاکم بر کشور مانع پیشرفت بودند و در واقع آن ساختارها بودند که باعث شدند ما تا این میزان در برابر تحریم‌ها آسیب‌پذیر شیم، بنابراین اگر انتظار داشته باشیم که اگر توافق شود، همه چیز ناگهان گل و بلبل شود نه این درست نیست. در این بین باید توجه داشت که البته برجام تفاوت‌هایی نیز داشت، در واقع نقش برجام آن را دچار مشکل و فروپاشی کرد، اما اکنون فرض من و شما این است که توافق حاصل از دور تازه مذاکرات ادامه بیابد. من معتقد هستم که توافق حتی اگر ادامه یابد باز به هم شرایط اقتصاد باثبات نمی‌شود و هم چنان به دلیل ناکارآمدی‌های داخلی وابسته به درآمد‌های نفتی باقی می‌مانیم و بنابراین هم چنان روابط خارجی می‌تواند تأثیرگذار باشد.